

Z Dodatkami kosztuje
w prenumeracie: Bez po-
czty: kwartalnie 4 zł.;
miesięcznie 1 zł. 40 cent.
Z pocztą: kwartalnie 5 zł.;
miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie
drukem. garmont, 7. cen-
tów od wiersza — Rekla-
macye są wolne od opłaty
pocztowej.

Cześć nieurzędowa.

Lwów, 6. lutego.

Przed niejakim czasem, jak wiadomo, wysłane zostały z Wiednia do dworów państw średnich poufne oznajmienia względem cesarskiej polityki w kwestyi księstw, na które nadeszły już odpowiedzi z Mnichowa, Drezna i Sztutgardy. Piszą z Wiednia, że nadmienione rządy, z zadowoleniem wzięły do wiadomości oznajmienia austriackie, z tą uwagą, że obstarają przy swoim dotychczasowem stanowisku, i są gotowe głosować z Austrią, jeżeliby ta wystąpiła z wnioskiem mającym na celu zabezpieczenie praw związku. — Oświadczenia gabinetu wiedeńskiego miały być zresztą bardzo ogólne.

O toku berlińskich konferencyi celnych przynosi *Börsen-Ztg.* następujący artykuł godny uwagi: „Rozszerzona dość znacznie wiadomość o odjeździe pana Hocka nie potwierdza się, ale również mylnem jest doniesienie, że dotychczasowe nieporozumienia zostały już załatwione, i że układy toczą się znów bez przerwy. Stan rzeczy jest jeszcze taki sam, jak przedstawialiśmy go przed ośmiu dniami. Bez wątpienia miano zamiar rozpocząć na nowo układy, gdyby pod względem nieporozumienia w sprawie ceł od wina były obie strony okazywały równą chęć do zgody. Ale ponieważ stało się to tylko z jednej strony, a przeciwnie pruscy pełnomocnicy oświadczyli, iż nie mają żadnych nowych propozycyi do przedkładania, tedy nie postąpiło faktycznie w ostatnich ośmiu dniach załatwienie sporu ani o krok dalej, a odwleczony odjazd pana Hocka zostaje tylko w związku — o ile nam wiadomo — z chwilową nieobecnością austriackiego posła, którego powrotu wypada mu oczekiwać z rozmaitych powodów.“

Wewnętrzne stosunki pruskie niepolepszyły się wcale dotąd. Spory między rządem a izbą deputowanych utrzymują się, i zdaje się przeto, że pojednawcze oświadczenie hrabiego Eulenburga niewywarło żadnego wpływu na opozycję. Taktyka partii liberalnej zmierza teraz widocznie do tego, by sprowadzić znaczne niżenia podatków i w ogóle ograniczyć pieniężne środki rządu. Z tego powodu zarzuca *Prov. Corresp.* partii postępowej, że najprzód zbijała organizację wojskową pod pozorem niedostateczności funduszy, a teraz gdy się polepszyła finansowa sytuacja państwa, chce odjąć rządowi płynące obficie źródła pieniężne.

W Paryżu czynią już przygotowania do bliskiej walki parlamentarnej. Mówią, że *Thiers* będzie zbijać konwencję wrzesniową a bronić konkordat. *Olivier* zaś chce odpowiadać panu *Thiersowi* i korzystać ze sposobności, by wystawiać zasady demokracji.

Istniejący w Paryżu komitet polski, którego zadaniem jest wspierać ubogich polskich emigrantów, oznajmia w dziennikach publicznych, że jego środki pomocy są wyczerpane i że musi zawiesić swoje czynności głównie z powodu zakazania ze strony rządu odczytów naukowych, z których dochód był przeznaczony na cele humanitarne. Na to odpowiada *Constitutionnel*, że ze strony komitetu nieuczyniono zadość ani jednej formalności, przepisanej ustawą co do odczytów publicznych, i dla tego musiano odjąć mu pozwolenie pomimo wszelkiej sympatii dla potrzebniejszych pomocy. Rząd jak wiadomo uczynił bardzo wiele dla ułatwienia studiów młodym emigrantom polskim we Francyi, ale musi też zachowywać wielką ostrożność pod względem takich prelekcji, które obok naukowych mogą mieć także cele polityczne.

Najnowsze wiadomości z Turynu o tamtejszych demonstracyach są bardzo groźne. Turyński korespondent *Botschaftera* pisze: Wzburzenie naszej ludności jest tak wielkie, że w zaślepieniu swoim poświęciłaby ona jeszcze w ostatniej chwili zjednoczenie państwa, byle tylko uratować stolicę. Zgiełk wzmaga się co chwila, i tylko tej okoliczności, iż rząd dokłada wszelkich starań, by uniknąć zbrojnego oporu i rozlewu krwi, przypisać potrzeba, że rozruch nie przybrał jeszcze charakteru „powstania“. Prawda, że to niemiała rzecz dla rządu, że musi działać bez oporu i słuchać odzwajających się po placach publicznych okrzyków na cześć republiki, a na zgubę Króla. Ale generał Lamarmora oświadczył raz, że walka z motłochem jest nierozsądną, a transakcya możliwą, i że przeto najlepiej będzie pozwolić mu krzyczeć tak długo, aż mu się uprzykrzy.

International utrzymuje, że w ostatnich czasach naradzali się często ministrowie angielscy nad kwestyą, czy w mowie od tronu ma być także wzmianka o reformie parlamentu. Mr. Gladstone ma być tego zdania, że interes wyższych klas społeczeństwa wymaga tego, by uczynić robotnikom koncesyę, której żądają. Lord Palmerston jednak zaprzecza temu, jakoby klasa pracująca domagała się istotnie rozszerzenia wolności wyborczej; agitacja polityczna jest tylko sztuczna, a robotnicy myślą tylko o podwyższeniu płacy a zmniejszeniu godzin roboczych. Jakoż miała większość

ministrów zgodzić się na to, by w tym roku nieporuszać w parlamencie kwestyi reformy.

W Atenach trwa ciągle jeszcze spór między Królem a reprezentacją kraju z powodu hr. *Sponnecka*. Dnia 2go b. m., jak donosi *Biuro Reutersa*, oświadczyli Maurokordato, Trikuli, Miaulis i Zaimis, pytani przez stryj królewskiego o stan kraju, że oddalenie hr. *Sponnecka* jest konieczne. Na zażalenie ministerstwa z tego powodu odpowiedział Król, że ministerstwo posiada jego zaufanie, a książę Juliusz Glücksburgski działa bez jego przyzwolenia, i w sobotę odjedzie już. — Zapewniają jednak, że hr. *Sponneck* poda się już do dymisyi.

Listy ze Stambułu donoszą, że dymisyonowani żołnierze niechęć powracać do domu, aż zostanie im wypłacona znaczna kwota zaległego żołdu. Słychać, że rząd zamierza sekularyzować dobra meczetów. Mówią także o przyznaniu cudzoziemcom prawa posiadania, ale z zastrzeżeniami, które jednak są niedogodne posłom.

Jak piszą do *Monitora* z Nowego Yorku z 13. stycznia, utrzymują się tam ciągle pogłoski o bliskim pokoju. Doniesienia z teatru wojny zaczynają już odgrywać tam podrzędną rolę. Jak słychać, mianował już kongres w Richmondzie komisję z 15tu członków, rządy którymi znajduje się wiceprezydent Steffens, ażeby z również tyloma komisarzami unii, naradzała się nad środkami, które byłyby najstosowniejsze do ukończenia wojny.

W długi najświeższych doniesień z Meksyku, legia austriacka wkrótce będzie miała sposobność zmierzyć się z nieprzyjacielem. Generał Harbal ma polecenie po zdobyciu Vojacci wyruszyć przeciw Yucatonowi, a oddziały legii austriackiej i belgijskiej będą mu towarzyszyć.

Projekt do prawa o podatku zarobkowym.

I.

Lwów, 5. lutego. Przy żadnym podatku nie zachodzi taka nierówność w rozkładzie, jak przy obecnem nałożeniu podatku na zarobek osobisty w krajach austriackich.

Po zaprowadzeniu wolności zarobkowania dawniejsze podstawy prawne podatkowania zupełnie się usunęły; w krajach niemiecko-słowiańskich podatek pobierany bywa na wcale innych zasadach, jak w krajach korony węgierskiej i w Królestwie Lombardzko-Weneckiem, zaś przez połączenie podatku dochodowego, później zaprowadzonego, z podatkiem zarobkowym, które to połączenie sprowadzić miało niejakie wyrównanie podatku zarobkowego, różnica między opłatą podatku przez różne kraje koronne stała się jeszcze znaczniejsza. W czasie zaprowadzenia podatku zarobkowego w krajach niemiecko-słowiańskich — przed 50 laty — ściśle było rozsegregowanie między różnymi przedsiębiorstwami przemysłowymi, które też na różne podzielone były kategorie, według praw, jakie im przysługiwały. Przy ustanowieniu taryfy podatku zarobkowego musiano mieć wzgląd na takowe urządzenie przedsiębiorstw przemysłowych, taryfa musiała być do nich zastosowana, tak, iż najniższe pozyce, jako też i wyższe klasy podatku zarobkowego uregulowane są podług nazwy i rodzaju rzemiosł, i według tego określone też jest w ogóle całe opodatkowanie. Z nową ustawą o wolności zarobkowania upadły dawniejsze prawa, a z niemi i nazwy rzemiosł, każdemu bowiem dozwolone zostało prowadzić jakiegolwiek rzemiosło, gdzie tylko chce, bądź sam, bądź przez dzierżawę, każdy za prostem zameldowaniem może być zarazem kupcem i fabrykantem, i wolno mu trzymać robotników innych rzemiosł do pomocy w wykonaniu swego przedsiębiorstwa.

W braku dawniejszych podstaw prawnych zastosowanie klasyfikacji podatku zarobkowego, zastosowane być musiało po największej części uznaniu urzędów podatkowych, z czego wynikać musi nierówne opodatkowanie. Sprawiedliwy rozkład podatku utrudnia jeszcze i to, że stopnie podatku, według obecnego prawa ustanowione, bardzo są nieliczne, postępują od jednego stopnia do drugiego czasami o 100 a nawet i 200 procent, czasami zaś tylko o 14, 16 do 20 procent. Nawet oznaczenie maximum w obecnem prawie do 1575 złr. ustanowionego nie może być właściwem, trudno bowiem wytknąć granicę nałożenia podatku przy tak wielkich przedsiębiorstwach, jakie dziś powstają. W krajach więc niemiecko-słowiańskich i w Królestwie Lombardzko-Weneckiem egzystuje taryfa podatku zarobkowego z klasyfikacją dzisiejszym stosunkom przemysłowym wcale nieodpowiednią, w Węgrzech zaś, w Krocacji i Sławonii zaprowadzony jest podatek osobisto-zarobkowy, będący właściwie pogłównem klasyfikowaniem, według którego cała ludność podatek ten w trzech kategoriach opłaca, bez względu na rodzaj zarobkowania. W Węgrzech najniższy stopień osobistego podatku zarobkowego wynosi 35 c., najwyższy 10 złr. 50 c. W Krocacji i Sławonii od 21 c. do 10 złr. 50 c. W podobnym sposobie egzystują w Siedmiogrodzie taxy osobiste, które pod różnymi tytułami tak dotkliwie ciąży na różnych warstwach ludności, iż rząd widział

się spowodowany wnieść już na obecnej kadencji rady państwa jeszcze przed wniesieniem projektu reformy podatkowej, projekt zniesienia kilku takich tax osobistych siedmiogrodzkich. Zaprorowadzenie podatku dochodowego w roku 1849 miało ten skutek, iż na jeden i ten sam przedmiot podatek zarobkowy i dochodowy jednocześnie nałożony był.

Ktokolwiek rozważy wyżej skreślone stosunki, przyzna zapewne, iż administracja finansów miała słuszne powody do przygotowania gruntownego przekształcenia podatku zarobkowego w tym duchu, ażeby w przyszłości podatek nałożony na źródła przychodu, dotąd podatkiem zarobkowym, kontrybucją *arti e comercio*, podatkiem zarobkowym osobistym, a w końcu podatkiem dochodowym pierwszej i drugiej klasy, według tak odmiennych podstaw dotknięte, na całe państwo według jednolitej zasady uregulowane zostały. Projekt do prawa w tym celu wypracowany wprowadza, ile to być może, system repartycji, jak przy podatku gruntowym i domowym, tak i przy podatku zarobkowym, zostawiając tym sposobem obszerne pole współudziału dla samychże kontrybuentów, przy wynalezieniu podstawy podatku. Podatek zarobkowy opłacać ma każdy przychód bądź w gotowiznie bądź w naturaliach przez pracę fizyczną lub umysłową w związku z kapitałem lub bez kapitału pozyskany, jeżeli już nie podlega podatkowi gruntowemu lub domowemu i płynie z źródeł przychodu w państwie austriackim. Projekt do prawa dzieli zarobkujących na tych, co samodzielnie zarabiają, i tych, co zarabiają jako pomocnicy samodzielnie zarobkującego, zostając w służbie lub pobierając płacę. Opodatkowanie przychodu rozróżnia więc przychód płynący z samodzielnego zarobku od przychodu pochodzącego ze stosunku służby lub płacy. Tamten podlega podatkowi zarobkowemu pierwszej, ten zaś drugiej klasy. Podatek zarobkowy opłacać ma osoba fizyczna lub moralna wykonywająca przedsiębiorstwo podatkowi ulegające, i podatek rozłożony być ma nie już corocznie jak dotąd, lecz na trzechletni okres czasu, kwartalnie zaś z góry płacony być ma. Tylko kramarze domokrażni opłacałiby podatek, jak dotąd corocznie, a to zaraz przy uzyskaniu konsensu na zarobek.

W najbliższym artykule mówić będziemy o ułożeniu katastru zarobkowego.

Monarchia Austriacka.

Wiedeń, 4go lutego. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) Najjaśn. Pan przyjmował wczoraj przed południem fml. barona Gablenza na osobnej audyencji. — We czwartek wieczorem byli Jego Mość Cesarz i Następca tronu na przedstawieniu w cyrku. Arcyksiążę Karol Ferdynand przyjechał tu z Berna.

Wiener Abendpost z 3. b. m. pisze: „Zeszłej nocy uległ tu fligeladjutant Jego Mości Cesarza podpułkownik Władysław hrabia Falkenhayn w 32. roku życia długim cierpieniom, których przyczyną było gwałtowne zaziębienie w czasie kampanii w roku 1859. Na wiadomość o jego zgonie raczył Najjaśniejszy Pan polecić swemu pierwszemu jenerał-adjutantowi, ażeby tak owdowiątej hrabinie jak i braciom zawczasie zgasłego wyraził najszczerzą kondolencję.“

Fml. baron Gablenz był wczoraj u Arcyksięcia Albrechta na obiedzie. Dnia 18. b. m. odjeżdża baron na powrót do Werony.

(*Cesarskie pismo odręczne do jenerała Hake*). *Dresdn. Journal* podaje pismo, które Jego ces. Mość wydał pod dn. 19. grudnia z. r. do byłego dowódcy egzekucyjnych wojsk związkowych w Holsztynie pana jenerał-porucznika Hake. To pismo opiewa:

Kochany jenerał-poruczniku Hake! Jako dowódca związkowych wojsk egzekucyjnych w Holsztynie umiałeś potęczyć przez ogłębność, tudzież przez okazywanie przychylnego zwiazkowi, prawdziwie wojskowego usposobienia, względy swego trudnego stanowiska z interesami wojskowego 6. korpusu armii i to nie tylko dopóki brygada tegoż została pod twemi wyłączeniemi rozkazami, lecz w ciągu całej wyprawy i przy każdej sposobności. Twoje rzeczywiste zawsze gotowe wsparcie ułatwiło zadanie Moich wojsk, a Twoja towarzyska uprzejmość ożywiała i wzmacniała ducha zgody odpowiedniej Moim i Twego najjaśniejszego Króla zamiarom.

Wyrażając Ci za to kochany jenerał-poruczniku Moje najzupełniejsze uznanie, składam Ci oraz z przyjemnością Moje podziękowanie i zostaje dla Ciebie zyczliwym

Franciszek Józef, m. p.

Wiedeń, 19. grudnia 1864.

Gazeta wiedeńska pisze: „Najjaśn. Pan raczył przyjmować na ostatniej audyencji kanonika Daniela Nobile de Canal, który przybył tu z Wenecyi.

Zacny ten kapłan zajął się w rzeczonym mieście założeniem instytutu wychowawczego dla opuszczonych ubogich dzieci i przytułku dla wypuszczonych z więzienia aresztantek, i z poświęceniem własnego majątku, z pomocą przyjaciół ludzkości i przy obfitem wsparciu ze strony Jego Mości Cesarza i cesarskiego rządu przywiódł szczęśliwie do skutku otwarcie obudwu tych zakładów, i już w upłynionym roku mogła nastąpić uroczysta inauguracja ich pod opieką Jego Mości Cesarza.

Otóż by złożyć dostojnemu Monarsze tak od siebie, jako też w imieniu nieszczęśliwych kobiet i dzieci, korzystających już z dobrodziejstw obudwu instytutów, a oraz by doręczyć Najjaśn. Panu medal wybity na pamiątkę tej fundacji, przybył tu rzeczony kapłan słynny z swej pobożności, dobroczynności i prawdziwie patryotycznego sposobu myślenia, za co też raczył Najjaśn. Pan wyrazić

mu w najłaskawszy sposób najwyższe uznanie swoje i zapewnić rzeczonym zakładom i nadal najwyższą swoją opiekę.“

(*Sprawy parlamentarne.*) Wydział finansowy obradował wczoraj dalej nad budżetem ministerstwa stanu i załatwił rubrykę budowli lądowych i wodnych. Przy pierwszych żądał wniosek referenta Dr. Tascheka odmazania 988.000 zlr. z całego budżetu. Po długiej czysto przedmiotowej debacie przyzwolono w zwyczajnym budżecie 5,200.000 zlr., a w nadzwyczajnym 412.012 zlr. Na budowie wodne wotowano na wniosek Herbsta w nadzwyczajnym budżecie 1,600.000 zlr., a w nadzwyczajnym 80.000 zlr. Żądany preliminarz wynosił 2,649.364 zlr. Posiedzenie to, na którym byli obecni ministrowie Schmerling i Lasser, skończyło się dopiero po 9tej godzinie wieczorem.

(*Protest kolegium doktorów fakultetu medycznego.*) Kolegium doktorów fakultetu medycznego postanowiło na plenarnem zgromadzeniu swoim z 23go z. m. jednogłośnie zanieść przeciw adresowi profesorów względem organizacji uniwersytetu protest do Jego Excelencyi ministra stanu, i deputacja tego kolegium doręczyła już rzeczony protest panu ministrowi na dniu 2go b. m. Protest ten nie występuje przeciw organizacji uniwersytetu, lecz zbija tylko zarzuty adresu wymierzone przeciw kolegium doktorów.

(*Posiedzenie izby deputowanych z dnia 3. lutego.*)

Na posiedzeniu izby deputowanych z dnia 3go lutego zajęli miejsca na ławicy ministeryalnej Ich Excel. pp. ministrowie Schmerling, Lasser, Plener, Burger, Frank.

Na wstępie dep. Giskra zapytuje się przewodniczącego w wydziale do zgłębienia projektu do prawa o sądach morskich, jak daleko obrady wydziału tego postąpiły, głoszą bowiem, iż obrady już się skończyły, a relacya dotąd nie została złożona.

Przewodniczący w tym wydziale dep. Hagenauer oświadczył, iż wydział nie zgodził się jeszcze na kwestyę zasady. Gdy zgoda ta nastąpi, relacya złożona będzie.

Po krótkim przemówieniu się dep. Rygera prezes izby oświadcza, iż przedmiot ten jako wyczerpany uważać należy.

Z porządku dziennego odczytano relacyę wydziału petycyjnego przez referentów dep. Schuler-Libloy i Brolich. Wnioski wydziału przyjęto i petycye właściwym ministeryom przekazano.

Następnie izba przystąpiła do wyboru wydziału przez dep. Giskra względem oświadczenia p. ministra skarbu proponowanego. Wybrani zostali dep. Pratobevera, Tinti, Giskra, Hopfen, Hassman, Gall, Gschier, Ofner.

W dalszym ciągu posiedzenia dep. Obert jako referent właściwego wydziału, odczytał relacyę względem zmniejszenia podatku osobistego w Siedmiogrodzie. Wydział wnosi przyjęcie w całości propozycji rządowej i zarazem wyrażenie życzenia ażeby rząd oznaczył w jaki sposób niedobór ze źródeł krajowych pokryty zostanie.

Dep. Schindler powstaje przeciwko myśli ażeby niedobór ze środków krajowych pokryty być miał. Proponuje jednak, ażeby dla pokrycia go, podatek gruntowy, który w Siedmiogrodzie obecnie 10% wynosi, do 16% podwyższony został, co nie tylko niedobór pokryje ale nadto podatek osobisty będzie mógł jeszcze bardziej być zmniejszony. Wnosi więc ażeby sprawa ta raz jeszcze do wydziału odesłana została.

Dep. Filtsch popiera wnioski wydziału, przeciw nim zaś przemawia dep. Sadil radząc, ażeby sprawę całą odłożyć aż do reformy ogólnej podatków, która dokonana być ma.

Dep. Tinti przemawia za prostem przyjęciem propozycji rządowej. Dep. Schuler-Libloy oświadcza się przeciwko propozycji dep. Schneidera, skreślając przy tem smutny stan rzeczy w Siedmiogrodzie pod względem ekonomicznym.

Dla spóźnionej pory czasu dalsze rozprawy odłożone, posiedzenie zamknięte i do poniedziałku odroczone zostało.

Francya.

Paryż, 1. lutego. (*Różne wiadomości.*) Stan zdrowia Cesarzowej Eugenii znacznie polepszył się w ostatnich dniach, ztąd niepłonną powzięto nadzieję, że Cesarzowa weźmie czynny udział w wielkich festynach na tegoroczny karnawał przygotowanych. Mówią powszechnie o wielkim balu, który dnia 11go (a nie 15go) ma być dany w Palais royal na cześć Ich Ces. Mości. Zaproszenie na ten bal książę Napoleon rozsyłał z niezwykłą grzecznością, albowiem ambasadorów zapraszał przez swego szambelana. W istocie w Palais royal będzie robił honory nie już ów niepodległy kuzyn Cesarza, lecz wiceprezes rady tajnej. W Tuilleryach odbywała się dziś pod prezydencją Cesarza rada ministrów, na której jednak, jak zapewniają, nie zajmowano się wcale polityką, lecz sprawami specjalnemi. Cesarz nie zdradził się dotychczas ani jednym słowem, o czem będzie traktował w mowie tronowej; zresztą zdaje się być bardzo zajęty publikacją swojego dzieła. Zapewniają, że z przepysznego wydania „Życia Cezara“ pewna liczba egzemplarzy będzie sprzedana po 50 franków. Nowa opera senatora księcia Poniatowskiego: „Awanturnik“ utrzymała się w teatrze lyrycznym.

Włochy.

Turyn, 31. stycznia. (*Zaburzenia.*) Przedwczoraj przedpołudniem burza zdawała się uspokajać; studenci ujrzeni się pokonanymi, a rozlepione po rogach ulic napomnienia do robotników,

podpisane przez używającego wielkiej popularności prezesa stowarzyszenia robotników wywarło pożądany wpływ; słyszano także, że pan Cassinis za pośrednictwem prefektów prowincji wezwał obecnych i nieobecnych deputowanych izby aby jak najliczniej zbrali się na najbliższem nadzwyczajnem posiedzeniu celem stanowczego porozumienia się. Ale po południu rozeszła się wieść że Król zamysła użyć przemocy, a nawet zapowiedział na wczoraj wielki festyn dworski. Znowu potworzyły się bandy, i zabrzmiwały okrzyki: „Chcemy sprawiedliwości! Precz z konwencyą wrześnieową! Niech żyje Garibaldi! Precz z Francuzami! Przekleństwo zdrajcy Ricasolemu! i t. d. W wielu miejscach na Piazza Castello, Piazza San Carlo, Dora grossa, Via Po miano podburzające mowy, rozdzielano i palono gazety urzędowe, wywieszano czerwone chorągwie. W tem odezwała się pobudka, wystąpiła gwardya narodowa, na placu Carignano padło kilka strzałów i rozeszła się wieść, że miano użyć siły wojskowej. Wzburzenie podżegane artykułami dziennika *Diritto* wzmogło się do wysokiego stopnia. Wieczorem zamknięty powóz dworski, w którym jak się domyślano siedział Król, przejeżdżał w największym pośpiechu koło grupy robotników do teatru królewskiego ale świstanie i hałas były powodem, że musiał nawrócić. W nocy senat z kilku znakomitszymi członkami parlamentu zebrał się dla narady co czynić wypada, i wysłał do Króla deputację z prośbą o odłożenie dzisiejszego balu. — To cokolwiek uspokoiło ludność, słysząc jednak, że Lamarmora, który jest innego zdania przygotowuje się na wszelki wypadek. Dziś miasto wygląda jakby było obleżone, chociaż parlament odbywa zwykle posiedzenie. Sklepy są powiększej części pozamykane, wojska w koszarach skon-sygnowane, po rogach ulic stoja straża uzbrojone, i aresztacye odbywają się masami. Wiele rodzin arystokratycznych, między temi Minghetti, Peruzzi i Batazzi opuścili lub wkrótce mają opuścić stolicę. Pałac dworski był wczoraj otoczony tłumami ludu.

Niemcy.

Berlin, 2. lutego. (Posiedzenie izby deputowanych.) Na wczorajszem posiedzeniu izby deputowanych przedłożył minister finansów *Bodischwing* ogólne rachunki z lat administracyjnych 1859 1860 i 1861 z uwagami najwyższej izby obrachunkowej dla usprawiedliwienia rządu. Odesłano je do komisji budżetowej. Na interpelacyę *Rönnego* względem regulaminu zdobyczy morskich odpowiedział minister sprawiedliwości natychmiast w ten sposób: Rozporządzenie rządowe nienaruszyło praw reprezentacji kraju, gdyż idzie tu tylko o rozporządzenie wojenne, które odpowiada normom prawa wojennego i prawa narodów, a nieustanawia praw nowych. Regulamin zdobyczy morskich nieznosi żadnej istniejącej ustawy pruskiej i wymierzony jest tylko przeciw cudzoziemcom, nie zaś przeciw pruskim poddanym, którym zresztą w razie pokrzywdzenia stoi otworem droga prawa. Austria i Dania użyły tego samego środka, co wspomniane rozporządzenie rządu. Listów korsarskich niewydawano. — Deputowany *Kerst* i koledzy jego przedłożyli wniosek: Izba deputowanych raczy wezwać rząd, ażeby monopol soli został zniesiony.

Liberalna partya w izbie deputowanych przygotowuje szereg wniosków względem znizienia podatków, a gazeta wrocławska pisze z tego powodu:

„Jeżeli dochody rzeczywiście tak się powiększyły, że można było utrzymać reorganizacyę armii i prowadzić wojnę bez pożyczki, tedy sądzimy, że pora do znizienia podatków byłaby nadzwyczajnie stanowczą. Przyjęliśmy przeto wiadomość o pomyślnym stanie naszych finansów z wielką radością i zdaje nam się, że wspomniane wnioski są bardzo na czasie.“

Rząd tymczasem zamysła oszczędzać inaczej. Hrabia *Eulenburg* oznajmił już w prezydium izby deputowanych na zapytanie jego co do budowy gmachu parlamentarnego, że rząd odstępuje na teraz od projektu budowania gmachu, obejmującego obie izby sejmu krajowego, a natomiast zamierza wystawić gmach posiedzeń dla izby deputowanych na gruntach teraźniejszej fabryki porcelany.

Kronika.

(Wykaz aresztowanych.) W styczniu b. r. aresztowała c. k. dyrekcya policyi we Lwowie 1131 osób; z tych oddano sądom 152 osób, policya jako sąd ukarała 53 osób, a według przepisów policyjnych 926 osób, 13 ulicznie umieszczono w szpitalu.

(Świetne widoki karnawałowe w Rzymie.) Podług wiadomości z Rzymu można się spodziewać, że karnawał tegoroczny będzie tam nadzwyczaj świetny. Teatra są przepelnione, a w hotelach patrycyuszów i ambasadorów zagranicznych następują festyny jeden po drugim. Dnia 23. stycznia dawał poseł austriacki obiad dla koryfeuszów szlachty rzymskiej, na którym znajdowało się także wielu członków ciała dyplomatycznego, a dnia 8. lutego ma być wielki bal w hotelu ambasady. Także poseł francuzki i generał Montebello wyprawiali już podobne festyny.

(Almanach na rok 1865), wychodzący w Lynchburg w Wirginii, podaje statystykę poległych, raniomych i jeńców w wojnie amerykańskiej. Autor powiada, że cyfry z trzech pierwszych lat wojny są dokładne, czerpane ze źródeł urzędowych. Cyfry z roku 1864 są podane w przybliżeniu, gdyż nie masz jeszcze urzędowych sprawozdań. Należy jednak pamiętać o tem, że to jest obrachunek robiony ze strony Stanów południowych.

Cyfry są następujące:

1) Unionistów w 1861 roku zginęło 4998, rannych było 9874, wziętych do niewoli 9773; w 1862 roku zabitych 20.275, rannych 68.388, wziętych do niewoli 43.818; w 1863 roku zabitych 18.300 rannych 54.000, wziętych do niewoli 34.000; w 1864 zabitych 64.000, rannych 110.000, wziętych do niewoli 32.000. Razem 107.573 zabitych, 242.265 rannych, 119.481 jeńców.

Ogólna więc strata unionistów jest 469.419 ludzi, do czego doliczyć jeszcze należy 350.000 zmarłych w skutek chorób i różnych wypadków, zatem razem 819.419.

2) Konfederacy. W r. 1861 poległych 1031, rannych 4312, jeńców 1606; w roku 1862 poległych 131.189, rannych 49.534, jeńców 5975; w 1863 roku poległych 12.200, rannych 48.000, wziętych do niewoli 71.200; w r. 1864 poległych 15.300, rannych 45.000, jeńców 7500; razem 41.770 zabitych, 146.843 rannych, 86.231 jeńców.

Ogólna więc strata konfederatów 274.844. do czego dorachować jeszcze należy 150.000 zmarłych w skutek chorób i przypadków, razem więc 424.844. Dodawszy straty unionistów i konfederatów, wypadnie straszna liczba 1,244.263 ludzi na cztery lata wojny.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

(Fabryka cukru w Tłumaczu.) Czytamy w *Presse*: Fabryka cukru z buraków w Tłumaczu założona przed jedenastoma laty przez kapitalistów nadreńskich zdaje się być w nader niekorzystnem położeniu, jak to widać z sprawozdań jeneralnego zgromadzenia odbytego w Wiedniu d. 17. z. m. a nadesłanego *N. Fr. Ztg.* Bilanse dwu lat 1863 i 1864 wykazują stratę w sumie 515.594 zł. 36 c., przez którą długi towarzystwa podniosły się do 2,252.496 zł. Ten niepomysłny stan przedsiębiorstwa spowodował 34 akcyonaryuszów towarzystwa przedłożyć radzie administracyjnej plan reorganizacyi. Według tegoż mają być utworzone nowe akcye zakładowe z prawem pierwszeństwa w sumie 1,800.000 zł., które z zysku mają pobierać po 6 prc. a oprócz tego mają mieć udział w dywidendzie. Z tych nowych akcyi pierwszeństwa, właściciele akcyi Lit. A. mają otrzymać jedną za pięć, tak że istniejące teraz 3 miliony złotych w akcyach Lit. A. będą zredukowane na 600.000, a 1,200.000 zł. będą dane wierzycielom za ich wierzytelności, tak że po przeprowadzeniu tej operacyi kapitał akcyjny Lit. A. i B. znikną z bilansu i na ich miejsce nastąpią nowe akcye pierwszeństwa w sumie 1,800.000 zł. przezco możnaby naraz około 3½ miliony złotych odpisać z długu. Do czego zmierza proponowany plan akcyonaryuszów nie jest rzeczą jasną; dług który może być wypowiedziany ma być zamieniony w 6 prc. rentę, niewypowiedzialną, która według okoliczności może być zmniejszona, lub także według okoliczności zwiększona; bo wszystko jedno jest, czy akcyonaryusze nie otrzymają dywidendy za pięć akcyi czy za jedną. W końcu co do głównej przyczyny niepomysłnych rezultatów obrotu skonstatowanych przez szereg sprawozdań rachunkowych pisze *N. Fr. Z.*, że zakład jest za wielki w stosunku do okolicy, w której się znajduje, urządzenie jego i administracya są nazbyt kosztowne, administracya zaś dla tego jest kosztowna i zła, ponieważ ci co się nią zajmują mieszkają o kilkaset mil od zakładu, a wielu z nich nigdy go nawet nie widziało.

Ostatnia poczta.

Berlin, 3. lutego. Najznakomitsi akcyonaryusze banku przyjęli dziś jednogłośnie wniosek ministerstwa handlu względem urządzenia filialnych zakładów bankowych w innych państwach niemieckich i potrzebnych przeto zmian odnośnych postanowień regulaminu bankowego, mianowicie §§. 2. i 5go.

Hamburg, 4. lutego. Podług doniesienia gazety berling-skiej polepszył się stan zdrowia księcia Jana. Ten sam dziennik donosi: Trzech przewodzców partyi demokratycznej założyli protest przeciw nieprzyjęciu porządku dziennego, proponowanego przez Christensena, i wystąpili z izby. Za ich przykładem pójdą jeszcze inni, i izba stanie się niekompletną.

Turyń, 3. lutego. Król odjechał dziś zrana do Florencyi w towarzystwie Lamarmory. Jenerał Cialdini został powołany do Turyń.

Turyń, 3. lutego. Konwencya względem sprzedania kolei państwa Towarzystwu lombardzkich kolei żelaznych została wczoraj podpisana.

Florencya, 3. lutego. Król przybył tu i przyjmowany był z zapałem.

Medyolan, 4. lutego. Do *Perseveranzy* piszą z Turyń: Postanowienie gabinetu względem odjazdu Króla zostało spowodowane demonstracyą w czasie balu dworskiego i proklamacyą muncypalności. Rada gminna niechęcia uczynić zadość życzeniu ministerstwa, ażeby zganiła tę demonstracyę. Ministrowie też niemo-gli narażać Króla na dalszą zniewagę, w której brali udział nie tylko robotnicy, ale także muncypalność i część doborowej ludności.

Nowy York, 25. stycznia. Separatysty wysadzili w powietrze dwa forty nad rzeką Cape-Fear, mianowicie Caswell i Campbell, a oraz dwa parostatki. — Słysząc, że Sherman ciągnie na Charleston lub Branchville. — Wojska unii stanęły o 15 mil za Mobile. — Układy o pokój nie odniosły jeszcze żadnego skutku. — Słysząc, że Seward będzie mianowany posłem w Londynie.

Bombaj, 13. stycznia. Chamoschi, warowna pozycya Butane-zów, została zdobyta dnia 31. grudnia. Dżurmadza Tibetu miał przyrzec pomoc Butanezom, jeźliby Anglicy atakowali właściwy Bu-

